

Diarienummer:

DI-2021-10518

Ert diarienummer:

A2021/02328/ARM

Datum:

2022-01-11

Yttrande över Europeiska kommissionens förslag till direktiv om förbättrade arbetsvillkor på digitala plattformar (COM(2021)762)

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) har granskat förslaget huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

IMY:s yttrande begränsas till de frågor som är av väsentlig betydelse för enskildas personliga integritet. Det innebär att IMY:s yttrande framförallt avser förslagen i kapitel III ("Algorithmic management") samt förslaget i artikel 19 att den tillsynsmyndighet som ansvarar för att övervaka tillämpningen av dataskyddsförordningen¹ även ska ansvara för att övervaka efterlevnaden av vissa bestämmelser i detta kapitel.

IMY, som lämnar synpunkter på en generell nivå, förutsätter att myndigheten även kommer beredas tillfälle att lämna synpunkter i samband med den nationella implementeringen av det föreslagna direktivet.

IMY är i grunden positiv till förslag som syftar till att öka skyddet för den personliga integriteten och välkomnar därför förslaget om att stärka rättigheterna för de som arbetar genom digitala plattformar. IMY vill dock lämna följande synpunkter.

Förhållandet mellan olika regleringar

Det framgår av inledningen av det remitterade förslaget ("explanatory memorandum") att förslagen i direktivet kommer att utgå från och utvidga de befintliga skyddsåtgärder för behandlingen av personuppgifter i automatiserade system för beslutsfattande som fastställs i dataskyddsförordningen och skyldigheter om öppenhet och mänsklig tillsyn i förslaget om AI-förordning². Det är, trots översikten i annex 8, svårt att till fullo få klarhet i hur dessa olika regleringar förhåller sig till varandra och vad som ska vara den primära rättskällan när det gäller övervakning och beslutsfattande avseende arbete som utförs genom digitala plattformar. Till detta kommer att uttrycket "digitala arbetsplattformar" ligger nära andra liknande uttryck, som "digitala plattformar", vilket kan göra det svårt att utläsa vilka aktörer som träffas av förslaget. IMY ser

Postadress:

Box 8114
104 20 Stockholm

Webbplats:

www.imy.se

E-post:

imy@imy.se

Telefon:

08-657 61 00

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) vanligen förkortad GDPR.

² Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens (rättsakt om artificiell intelligens) och om ändring av vissa unionslagstiftningsakter, COM/2021/206 final.

sammantaget övergripande risker med att det föreslagna direktivet i sin nuvarande form kan innebära tillämpningssvårigheter för de enskilda utövarna.

IMY vill vidare framhålla att dataskyddsförordningen är det primära regelverket för behandlingen av personuppgifter, såväl nationellt som på unionsnivån. Det innebär att kompletteringar till och specificeringar av bestämmelser i dataskyddsförordningen endast kan göras om det finns ett utrymme för det i dataskyddsförordningen. IMY uppfattar att utrymmet för särskilda regleringar i det nu aktuella förslaget hämtas från artikel 88 i dataskyddsförordningen (bl.a. skäl 29), dvs. möjligheten för medlemsstaterna att i lag eller i kollektivavtal fastställa mer specifika regler för att säkerställa skyddet av rättigheter och friheter vid behandling av anställdas personuppgifter i anställningsförhållanden.

IMY:s uppfattning är att artikel 88 ger ett tydligt utrymme för medlemsstaterna att anta nationella bestämmelser om behandling av personuppgifter inom arbetslivet. I samband med att sådana bestämmelser antas kan medlemsstaterna ta hänsyn till hur arbetsmarknaden är reglerad inom det egna landet, till exempel till den svenska arbetsmarknadsmodellen och hur efterlevnaden av arbetsrättsliga bestämmelser tillgodoses i Sverige idag. Det är dock mer oklart vilka möjligheter det finns att genom en tillämpning av artikel 88 anta unionsrättsliga bestämmelser på detta område. Det kan också konstateras att ett EU-direktiv av naturliga skäl inte kan ta hänsyn till hur arbetsrätten är reglerad i de olika medlemsstaterna. IMY önskar att det i det fortsatta arbetet, och särskilt i samband med den nationella implementeringen, tydliggörs vilket stöd de föreslagna bestämmelserna har i dataskyddsförordningen.

IMY:s roll

I förslaget (artikel 19) anges att den tillsynsmyndighet som ansvarar för att övervaka tillämpningen av dataskyddsförordningen även ska ansvara för att övervaka efterlevnaden av ett flertal bestämmelser i kapitlet som rör automatiserad övervakning och beslutsfattande.

IMY är tillsynsmyndighet enligt dataskyddsförordningen. IMY:s tillsyn omfattar, utöver dataskyddsförordningens bestämmelser, även annan reglering på dataskyddsområdet.³ IMY anser att det mot denna bakgrund är lämpligt att IMY ansvarar för att övervaka efterlevnaden av bestämmelser som rör behandling av personuppgifter, till exempel förslaget om att begränsa vilka personuppgifter som får behandlas (artikel 6.5). Förslaget innehåller dock även ett flertal bestämmelser som inte i första hand avser att reglera behandlingen av personuppgifter. Några exempel på detta är förslagen om skydd mot repressalier (artikel 7.3) och rätten att få beslut som kränker den anställdes rättigheter rättade (art. 8.3). De kränkningar som avses kan vara arbetstagar rättigheter eller rätten att inte diskrimineras (skäl 37). Det skulle vara främmande för IMY att pröva hur plattformarna lever upp till dessa bestämmelser inom ramen för vår tillsyn.

Det är viktigt att utgå från myndigheternas befintliga roll och kompetens när olika behöriga myndigheter utses. IMY anser därför att det är olämpligt att redan i direktivet peka ut en ansvarig tillsynsmyndighet. Det gäller inte minst i de delar IMY i praktiken skulle bli tillsynsmyndighet för bestämmelser av mer arbetsrättslig karaktär. IMY anser istället att medlemsländerna själva bör få besluta om vilka myndigheter som ska tilldelas vilka roller för att efterlevnaden av direktivet ska säkerställas.

³ IMY:s tillsynsuppdrag anges i förordning (2007:975) med instruktion för Integritetsskyddsmyndigheten.

Detta yttrande har beslutats av enhetschefen Catharina Fernquist efter föredragning av juristen Evelin Palmér.

Catharina Fernquist, 2022-01-11 (Det här är en elektronisk signatur)